

BRASSÓI LAPOK

Főszerkesztő: SZELE BÉLA dr.

POLITIKAI NAPILAP

Felelősszerkesztő: KOCSIS BELA

ÁRA:	Az előfizetés ára helyben:	Az előfizetés ára vidékre:	Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:	Előfizetési árak külföldre:	HIRDETÉSEK	BUKARESTBEN:
3 LEI	Évente 500 lei Félévre 270 Negyedévre 140 Havonta 52	Évente 600 lei Félévre 320 Negyedévre 170 Havonta 60	BRASOV—BRASSÓ, Kapu-uca 64—66. szám. Telefonszámok Szerkesztőség 177. Kiadóhivatali és nyomda 82. sz.	Évente 800 lei Félévre 500 Negyedévre 250 A portódíjak emelése esetére az előfizetési díj emelésének jogát fenntartjuk magunknak.	Brassó kivételével kizárólag a PUBLICITÉ RADOR, BUCAREST, Strada Berthelot No. 1 vagy annak fiókjai vesznek fel. APRÓHIRDETÉSEK közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendő vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók	4 LEI Vasárnap 5 LEI

XXX. ÉVFOLYAM.

BRASOV-BRASSÓ, 1924. július 4. (Péntek)

149. SZÁM

Nem hivatkozhatunk

elégyszer és eléggé a multra, hogy megértessük, mennyivel rosszabb a romániai magyar kisebbség helyzete mint volt a magyarországi románok helyzete.

Csak néhány történelmi adat.

Az 1868. június 27-én szentesített IX. törvénycikk biztosította a görögkeleti egyház teljes egyházi és iskolai autonómiáját.

E törvény következtében a magyarországi görögkeleti román egyház olyan autonómia birtokába jutott, amivel egyetlen más államban, még azokban sem rendelkezik, amelyekben államvallás. Ez az autonómia egyszerű másolata volt a magyarországi protestáns autonómiának.

Semmisem bizonyítja jobban, hogy mennyire előnyös volt ez az autonómia a románságra, mint az, hogy Saguna érsek volt egyik legbuzgóbb sürgetőinek és munkásainak. Benne látta a román nemzetiségi törekvések és politikai érdekek legalkalmasabb keretét és biztosítékát.

Az 1868. december 5-én szentesített XXXIX. törvénycikk pedig a balázs falvi gör. katolikus érsekséget iktatja be az ország törvénykönyvébe, ugyanazon jogokat biztosítva ennek az egyháznak is, mint magának a római katolikus egyháznak.

Es az 1868. december 7-én szentesített XLIV. törvénycikk, mely a nemzetiségek egyenjogúsításáról és a nemzetiségi nyelvek hivatalos használatáról szól?

Most amikor a bukaresti kamarában megszavazták az állami népiszkolák ról szóló törvényjavaslatot, most, amikor a magyar felekezeti iskolák abszolváló (érettségi) vizsgáin a magyar nyelv egyáltalán nem jut szóhoz, most, amikor a közoktatásügyi miniszter további megszorítását tervezi a magyar iskolák létének és magyar tannyelvének, időszerű, hogy azok a rendelkezések, melyek Magyarország nem magyarjainak polgárai számára anyanyelvük használatát lehetővé tették és nyelvi szabadságukat biztosították, újra kiemeljük.

Először is kimondja:

A törvények magyarul hozatnak, de hiteles fordításban az országban használatos többi nyelveken is közzétételnek.

Nálunk ez nem történik meg.

A törvényhatóságok jegyzőkönyvei magyar nyelven szerkesztendők, de e mellett más nyelven is szerkeszthetők, ha a törvényhatósági képviselők egyeteme kívánja.

Nálunk nincs törvényhatóság, de ha volna is, s ha a képviselőknek nem egy ötöde, de ötötöde kívánna is, akkor sem lehetne másnyelvű a jegyzőkönyv mint a román. Vagy a Székelyföldön lehet a magyar nyelvet bármely hatósági, hivatalos vonatkozásban érvényesíteni?

Egymáshoz intézendő átirataiban a törvényhatóságok tetszés szerint használhatják az állam nyelvét vagy saját jegyzőkönyvi nyelvüket.

Ez így volt a gyakorlatban is, s most tessék megkérdezni, hogy a megyék, városok stb. érintkezésében lehetséges-e, létezik-e a lakosság többségének nyelvi joga?

Az egyes egyházközségek — az 1868. -iki nemzetiségi törvény szerint — figyelembevételével felsőbb egyházi ha-

tóságaik törvény által biztosított jogait anyakönyveik és belsőügyvitelük nyelvét maguk határozhatják meg és iskoláikban a tanítás nyelvét, az oktatásügyi törvényekben megállapított határokon belül szintén maguk állapíthatják meg.

Nálunk is megállapították egyházaink az iskolák magyar tannyelvét, de a közoktatási miniszter — bár ezt a békeszerződés is tiltja — több tárgyra nézve teljesen megsemmisítette a magyar tannyelvét és ráadásul még az abszolváló vizsgákon sem engedi szóhoz jutni a magyar nyelvet.

Minden állampolgár, minden község, egyház jogosítva van arra, hogy saját anyagi erejével iskolát, vagy más egyéb közművelődési intézetet állítson fel, természetesen az állam ellenőrzése mellett és az állam iskolai törvényeinek tiszteletben tartásával. Az iskola, vagy közművelődési intézet nyelvét a fenntartó állapítja meg.

A községi tisztviselők a község lakosaival szemben hivatalos ügyekben tartoznak a község nyelvét használni.

Nálunk használják-e vajon? Nem szidják-e le, nem kergetik-e el vagy nem pofozzák-e meg azt a magyart, aki a község hivatalos személyeivel (kivéve a kisebbségekhez tartozókat és némely igazságérző, megértőbb, román hivatalnokot) a saját anyanyelvén akar érintkezni, mivelhogy románul nem tud.

Nem fogad-e bennünket majdnem minden hivatalban ez a fenyegető nyomatott felirat: Itt csak románul szabad beszélni!

A községek a maguk törvényhatóságához vagy a kormányhoz intézett beadványaikban az állam nyelvét vagy saját jegyzőkönyvi nyelvüket használhatják.

Tessék ezt ma akármelyik székely községnek megpróbálni!

Mi romániai magyarok, ugyebár nagy örömmel vennénk, ha a bukaresti kormány legalább a magyar nemzetiségi törvény eme rendelkezéseit alkalmazná velünk szemben?

De 1868-ban a törvényszerkesztő bizottság nemzetiségi tagjai, köztük románok ezekkel a jogokkal is elégedettek voltak, ők első cikknek a nemzetiségi törvénybe ezt a szöveget követelték:

— Magyarország történelmi országos nemzetei, magyarok, románok, szerbek, tótok, rutének és németek egyenrangú országos nemzeteknek ismeretnek el; akiknek számára a politikai, nemzeti és nyelvi egyenjogúság az állam politikai és területi egységének határain belül egyformán biztosítottak. E nemzetek mindenikének joga van nemzetiségének külső kifejezésül nemzeti ünnepek alkalmával a magyar korona lobogója mellett a középületeken saját nemzeti zászlaját kitűzni.

Továbbá követelték a vármegyék faj szerinti kikerekítését, az illető területeken a nemzetiségi nyelvnek hivatalos nyelvvé tevését, vegyes vidéken második hivatalos nyelv jellegét. Megfelelő képviselők meg a kormányban is. A nemzetiségek nyelvének minden vonatkozásban való érvényesülési jogát és elismerését.

Iskolák számára egyenlő állami anyagi támogatás. A tanítás nyelve valamennyi nemzetiségi iskolában az illető törvényes nemzet hivatalos nyelve. Egyetemeken is a vizsgákat mindenki a maga anyanyelvén tehesse le.

E módosítást a magyar kormány nem fogadta el, de hol van a mi helyzetünk nyelvi szempontból csak a magyar nemzetiségi törvény által megállapított helyzettől is? S ha az akkori románok az 1868-iki törvénynél sokkal többet követeltek maguknak, hogyan engedik meg, hogy a romániai magya-

rok még annál is sokkal kevesebb jogban részesüljenek, mint amit ők anyanyira keveseltek?

A történelem és a logika igazsága szerint ma legalább ama jogoknak a maximumát kellene élveznünk, melyeket ők annak idején a magyar kormányzattól követeltek.

Anghelescu magyaráz

Megérkezett a miniszteri értelmezés — Pteancu nyilatkozata — Nem a tudás dönt, hanem a jóindulat Lesz-e hát érettségi vizsga?

A Brassói Lapok munkatársától.

BRASSÓ, július 2. Anghelescu közoktatásügyi miniszternek az abszolváló vizsgálatok ügyében kiadott s a Brassói Lapok által részletesen ismertetett rendelete a középiskolai záróvizsgálatok körül a legteljesebb bizonytalanságot teremtette. E bizonytalanságnak egyik főoka volt az, hogy a miniszter a legutolsó pillanatban hozta nyilvánosságra a rendeletet, úgy, hogy az a kisebbségi iskolákat teljesen kizárta. Ennek tudható be, hogy Erdély egyes középiskolaiban, hol már tegnap meg kellett volna kezdeni az abszolváló vizsgálatokat, azokat nem tartották meg. Így például Szászvároson, ahol az intézet igazgatója megtagadta a vizsgák megkezdését mindaddig, amíg a közoktatásügyi miniszter újabb rendelete, amely a vizsgáknak a régi rendelet alapján való megtartását engedélyezi, meg nem jelenik.

Az új, várt rendeletet ma hozta meg Kolozsvárra — mint ottani tudósítónk jelenti — Kovács Kálmán, az erdélyi egyházak megbízottja. E magyarázó rendelet szerint

az írásbeli vizsgálatoknál csak a román nyelvű dolgozat fogalmazandó románul, a többi három tantárgy pedig az iskola nyelvén. A tanulók a szóbeli disszertációra husz tételt kapnak s azok közül első sorban a román irodalmat, történelmet és földrajzot kell választaniuk a román nyelvű felelésnél. Tekintetbe ve-

dő — mondja a rendelet — hogy mennyi idő állott a tanuló rendelkezésére; a román nyelv elsajátítására.

Mit mond Pteancu?

Pteancu közoktatásügyi vezérfelügyelő ma szintén Kolozsvárra érkezett, s a Brassói Lapok ottani tudósítójának a következőket mondotta:

— A román nyelv rosszul tudása nem jelenti a tanuló elbukását, ha egyébként a vizsgázó tudja az anyagát. Az abszolváló vizsgák megkönnyítésére a legtöbb esetben az illető felekezeti iskolák tanárait nevezte ki a miniszter vizsgabiztosul. A vizsgáról szóló bizonyítványt a miniszterium mint államérvényű okiratot adja ki. A román nyelvű vizsgálatok nem a tanuló megbuktatását célozzák, sőt minden tekintetben a legnagyobb méltányossággal fogunk eljárni.

A miniszter újabb rendelete tehát nem változtatta meg az előző rendelet intézkedéseit. A lényeg: a románnyelvű vizsga megmaradt, s a helyzetet a legkevésbé sem változtat az, hogy a miniszter ur ily szép szavakkal tudja megmagyarázni a rendelet intézkedéseit.

Kérdés még, hogy az iskolafenntartó egyházak elfogadják-e ezt a langyos magyarázatot a magyarságot ért páratlan sérelem orvoslásaként s így mégmost is bizonytalan, hogy lesznek-e hát érettségi vizsgálatok — bár az írásbeliek már több helyen megkezdődtek.

Megkezdődött a népszövetségi ligák kongresszusa Lyonban

Wlassics Gyula báró nyilatkozata a kongresszus feladatairól

BUDAPEST, július 2. A napokban kezdődött meg Lyonban a népszövetségi ligák uniójának VIII. kongresszusa, amelyen harminckét különféle nemzet kétszázötven delegátusa vesz részt.

A közgyűlésről rendkívül érdekes megnyilatkozás jelent meg Wlassics Gyula bárónak, a magyar királyi közigazgatási bíróságelnökének és a kisebbségi jogok nagytekintélyű harcosának tollából egy pesti lap hasábjain. Wlassics Gyula báró kifejti cikkében, hogy a magyar képviselőnek a lyoni közgyűlésen elő kell adnia mindazt, amivel rokonszenvet ébreszthet a kisebbségi jogvédelem becsületes teljesítése iránt.

— Franciaországban sokszor talál-

kozunk — írja — azzal a tévhittel, hogy a francia forradalom már megoldotta a polgárok egyenjogúságának kérdését és ezért talán fölösleges is a kisebbségi védelemre oly nagy súlyt helyezni. Ennek a ferde beállításnak elejét kell venni. Az emberi jogok mellett vannak nemzeti, vallási, kulturális érdekek és ha egy állam keretében — főleg — ha megkérdésük nélkül — más állam területével együtt tömegesen száll át a más nemzetiségű polgár, akkor ez nem elégedhetik meg az egyéni jog-egyenlőség szűk tartalmával, de nemzeti életét, régi kulturáját, nemzeti szokásait, nyelvét, történelmi tradícióit is kollektív biztonságban kívánja látni.

Erre kötelezték magukat a területet foglaló győztes államok és a békeszerződéseket aláíró legyőzött államok saját kisebbségi polgáraikkal szem-

A lej Zürichben nyitáskor 2.37 és fél

ben. Ez a kötelezettség nemzetközi ol-
talom alá helyeztetett. A népszövetség
kötelessége a hatályos örökös és
a ligák uniójának pedig köteles-
sége mindent elkövetni hogy a ki-
sebbségi jogvédelem minden ha-
tályos eszköze érvényesülhessen a
kisebbségi eljárás szabályok kodifi-
kációjában.

Különösen pártolni kell a magyar
álláspontnak minden indítványt, mely
az állandó nemzetközi bíróságot minél
nagyobb életerővel igyekszik bekap-
csolni a kisebbségi sérelmek orvoslá-
sának munkájába. Én a magam részé-
ről mindig

tökéletlennek és bizonytalanoknak tar-
tom a kisebbségi védelmi jogot,
míg bizonyos feltételek mellett a
nemzeti, vallási, kulturális, gazda-
sági kisebbségek legfőbb reprezen-
tánsai nem lesznek feljogosítva az
állandó hági nemzetközi törvény-
szék előtt az érdekelt kormányok-
kal egyenlő jogu félként megje-
lenni.

— A kisebbség az új nemzeti jog-
ban — új jogi személyt jelent, az új
jogi személyt nem szabad megfosztani
jogától.

Rövid hírek mindenfelől

BELGRAD. A jugoszláv kormány
Radics és politikai barátai ellen haza-
árulás miatt vádiratot készítettett, s
egyben kiadatásukat kérte. A vád anya-
ga az, hogy 1921-ben különböző ülése-
ken hazaáruló beszédeket tartottak, s
hogy a bolgár—macedon forradalmi
komité delegátusaival összezejöveleket
tartottak.

BUDAPEST. A magyar nemzetgyü-
lés Korányi pénzügyminiszter beszéde
után az indemnitás általánosságban el-
fogadta. A javaslat részletes tárgyalá-
sát a holnapi ülésre a fővárosi javas-
latkal együtt napirendre tűzték.

LONDON. Olaszország, Belgium,
Franciaország és az Unió elfogadták
a meghívást a július tizenhatodikán
kezdődő londoni konferenciára.

NEWYORK. A demokratapárt már
tizenhatszor szavazott, hogy elnöke-
lőltjét megtalálja, jelöltjük azonban
még mindig nincs. A legtöbb szavazatot
eddig Mac Ados, Wilson veje kapta.

ATHEN. A görög tisztek tömeges
lemondása folytatódik. A tengerészeti
miniszter kijelentette, hogy a kormány
radikális intézkedéseket léptet életbe
a tisztek sztrájkmozgalmával szemben.

LONDON. A Times értesülése sze-
rint a londoni angol-orosz tárgyalások
a háború előtti adósságok kérdése
miatt hiúsultak meg.

BUDAPEST. A MTL megcáfolja
azt a tendenciózus híresztelést, amely
szerint a magyar-osztrák határmegál-
lapító bizottság arról tárgyalna, hogy
Sopront az elszakított területek jelen-
téken részének visszaadása ellenében
átengedék Ausztriának.

BELGRAD. A jugoszláv-magyar ha-
tármegállapító bizottság befejezte mun-
káitait.

BELGRAD. Pasics jugoszláv mi-
niszterelnök a szkupstina feloszlását
határozta el. A miniszterelnök a leg-
közelebbi napokban Sándor királyhoz
Veldesbe utazik, hogy tőle erre nézve
felhatalmazást kérjen.

KRISZTIANIA. A norvég parla-
ment elhatározta, hogy a főváros nevét
januártól kezdve Oslo-ra változtatják.

Gibraltár újból spanyol kézre kerül?

Elősejlelik a marokkói spanyol gyarmatokért Angliával — Kétszázéves harc
befejeződése Gibraltár birtokáért

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

BRASSÓ, július 2. Barcelonából szen-
zációs esemény hírére hozza a táviró. A tá-
virat szerint

**Primo de Rivera tábornok, a
spanyol kormány feje hivatalos
kommunikében közli, hogy Spa-
nyolország átadja marokkói te-
rületét Angliának, cserébe Gibraltár-
ért. A cseréhez Alfonz király már
hozzájárult.**

A spanyol kormánynak ez a lépése
világtörténelmi tényvé lesz, ha — a
cserét Anglia is elfogadja. És ha e — az ese-
mény bekövetkezik, — Spanyolország
Gibraltár birtokáért folytatott elvi küz-
delme az angol birodalom ellen befejező-
dik.

Amióta Gibraltár az 1704. évi spanyol
örökösödési háború után az utrechti bé-
kében Nagybritánia kezébe került, Spa-
nyolország szakadatlan harcot folytatott
annak visszaszerzéséért. A spanyol önére-
tet érthetően mélyen sértette az, hogy a
nagyterjedésű ország déli csücskében ide-
gen nagyhatalom az ur, s az elégedetlenség
és az elkeseredés az azóta eltelt két évszázad
alatt nemhogy megszűnt volna, hanem nö-
tön-nőtt. Primo de Rivera kormánya az
ország bajainak főforrását egyrészt ebben
az elkeseredésben, másrészt pedig abban
találta, hogy a marokkói spanyol területen
szakadatlanul folyó harcok állandó gyengi-
tői voltak Spanyolország belső életének.
S ezen a helyzeten csak azzal a cserével
lehet segíteni, amely megszüntetné egy-
szerre mindkét betegséget.

Anglia a gibraltári kikötőre állandó
nagy gondot viselt, s gyönyörű flottabázis-
sá építette ki, amely támogatója volt a
Földközi-tenger felé irányuló törekvései-
nek. A cél, amelynek szolgálatába Gibraltár
Nagybritánia állította, kitűnően szol-
gálta, mindaddig, amíg
az új haditechnika Gibraltárnak,
mint flottabázisnak jelentőségét
le nem szálította.

Ma Gibraltár már nem az a hatalmas
erő, ami eddig volt, különösen nem olyan

állam számára, amely a mögötte fekvő
nagy kiterjedésű spanyol területen nem
uralkodhatik. A kikötő ma már nem any-
nyira hadicélokot szolgál, mint inkább fon-
tos átmeneti állomása az angol kereskede-
lem India felé irányuló tengeri forgalmá-
nak.

E részben tehát Angliának nem élet
érdeke Gibraltár feltétlen birtoklása.

Más kérdés, mit kap majd cserébe
Anglia azért, hogy Gibraltárt átengedi Spa-
nyolországának. A marokkói spanyol terü-
letért már évtizedek óta szakadatlan küzde-
lem folyik Franciaország és Spanyolország
között, Franciaország minden kínálkozó
alkalommal igyekszik vitássá tenni Spa-
nyolországának azt a jogát, hogy Marokkó
felett protekturátust gyakorolhat. A ma-
rokkói spanyol terület — francia hivatalos
felfogás szerint — szoros tartozéka a ma-
rokkói francia területeknek, s azt

**Franciaország csak feltételeken adta
át használatra Spanyolországának.**

Anglia tehát egy vitás területnek jutna a
birtokába, amely miatt okvetlen konflik-
tusba kerül szövetséges társával... Azon-
kívül pedig a spanyol uralom alatt álló
marokkói terület, amely alig 24000 négy-
zetkilométer kiterjedésű, csupa hegy, s
ezeknek lakosai kulturálatlan, berberiek,
akiket csak fegyverrel lehet megfékezni.
Franciaországának gondja van arra, hogy
a berberiek közt állandó elégedetlenséget
szítson, s így Spanyolországot arra kény-
szerítse, hogy állandó fegyveres készült-
séget tartson készenlétben.

Az eddigi spanyol kormányokat Marok-
kó birtoklásának kérdésében az a felfo-
gás vezette, hogy az feltétlen életszük-
séget a spanyol nemzetnek. Primo de
Rivera

szakított ezzel a felfogással,
Gibraltárt hajlandó lemondani a ma-
rokkói területről, kérdés azonban, vajon
Anglia hajlandó-e Gibraltár nyugodt bir-
tokolását felcserélni azért a területért, a
mely, épp úgy mint eddig, szakadatlan
harcok és küzdelmek színhelye lesz.

val, hálálkodva emeli szemét a magasba
az Isteni Gondviselés felé, hogy őt abban a
szerencsében részesítette, hogy e szegény
éhezőknek verejtékes munkáját szolgáltat-
hatta.

Es a birtokos? Örömkönnyekeket hul-
lat. Hisz a törvény minden vonalon iga-
zat adott neki. Azon a csekélységen az-
tán csak nem ütődik meg, hogy birtokát
mégis elveszik. Nem hal éhen. Ott a ma-
haállománya, a mely a miniszteri rende-
lettel nem lakik jól, s mert egybe, mivel
tartsa, nincs, eladja. Eladja és van pénze.
Hát nem atyailag gondoskodik a liberális
kormány a sovínisza magyarokról? Iga-
zán öríthetetlen elégedetlenségünk! Hát
nem vagyunk hálátlanok?

Erzsébetváros, jun. 26.

Isskutz Viktor.

**Rockfeller adományából javítják ki
a reimsi székesegyház tetejét
Mire fordítják a millió dolláros
ajándékot?**

PARIS, június 29. Megirtuk, hogy Rock-
feller nemrégiben nagy adománnyal lepte
meg a francia államot. Nem kevesebb,
mint egy millió dollárt adományozott a tör-
ténelmi értékkel bíró francia kastélyok fen-
tartására. A francia állam zilált
pénzügyi viszonyai közt, nagy gondot oko-
zott, mi legyen ezekkel a művészeti kin-
csokkal: a versaillesi, fontainebleau-i kas-
télyokkal, amelyeket csak óriási áldozatok
árán lehetne a romlásból megmenteni.
Igaz, hogy a francia parlament öt éven
át évi másfél millió frankot szavazott meg
e célra, de ez csak arra volt jó, hogy a leg-
szükségesebb javításokat megtehessék.

Rockfeller múlt évben éppen a versa-
illesi ünnepekre jött Párisba. A csata-galé-
riában megnézte Diaghilev balettjét, majd
a tükörtermet csodálta meg. Egyszerre
csak kisérőjéhez fordult és azt kérdezte
tőle, mit lehetne tenni a kastély érdeké-
ben. Ekkor fogamzott meg benne az ado-
mány gondolata. A versaillesi mé-nőkök,
csakhamar elkészítették a tervet és költség-
vetést s Rockfeller azzal az ígérettel távo-
zott haza, hogy rendelkezésre bocsátja a
szükséges összegeket. Az egymillió dollár-
ból azonban nemcsak a versaillesi kas-

télyt és a víziműveket renoválják, de a
fontainebleau-i kastélyt és parkot is, vala-
mint a háború alatt megrongálódott reimsi
székesegyház tetejét. A bizottság, mely az
adomány szétosztásával foglalkozik, most
ült össze, hogy megállapítsa a 18 milliárd-
nyi frankból az egyes kastélyoknak meny-
nyit juttasson.

Egy haldokló főúrról...

**Zsábonyica regái kezelésben
Minden pusztul, semmit sem javítanak
Kisajátítással fenyegették meg
a tulajdonost**

A Brassói Lapok tudósítójától.

ZSABONYICA, június 29. Hajdanta a
Marosvásárhelytől keletre elterülő részek
fel egészen a Hargita lábáig, vígan öntötték
a csodás zsábonyicai gyógytóhoz vendégei
ket s főleg gyermekcsapataikat, amelyek
visszatérő boldogsággal köszöntötték éve-
ken keresztül ezt a nagy multra tekintő
havastáji fürdőt.

Fájdalom, ez a Zsábonyi már a múlté.
A háború idején hadszínter volt. A szom-
szédos görögényi emelkedések ágyuállá-
sainak gránátai felszántották a határát.
De magát a fürdőt még a gránát is kike-
rülté. A megkötött béke utáni fürdő-ad-
minisztrációra volt szükség, hogy bekövet-
kezzék a pusztulásnak és megsemmisülés-
nek az a korszaka, amely a mai Zsábonyi-
cát meg nem érdemelt fokra süllyeszté.

A háborút megelőzően a kis fürdő sú-
rún cserélt gazdát. És aszerint, mint a
szász tulajdonosok ritkultak, az új tulajdo-
nosok láncolatossorában vált mind
elhagyatottabbá. Zsábonyica is, amelyhiába
pompázott örökké viruló korának pazar-
báival a vállalkozó szellemű tulajdono-
sok előtt. A fürdőt elhanyagolták, hirne-
vét eltemették, tájképet gondozatlanul pré-
dájálva dobták a bűröknek, katángkorónak.

De valamennyi megpróbáltatáson a
mult erejéből táplálkozó Zsábonyica mégis
csak magához kötötte gyógyerejének és ter-
mészeti szépségeinek varázsával a gyógyu-
last keresők ezreit. Az adminisztráción
mult, hogy két év óta csak itt-ott téved
be ma már egy-egy üdülő barátságos ház-
sorai és villái közé.

A fürdő ezidőszerinti tulajdonosa
ugyanis egy regábeli ember: Fleseru, a
ki nem vihet több érzéket a fürdő vezeté-
sége, mint amennyivel őt az égiek megál-
dottak. 1923-ban dűledezni kezdett a ke-
rités. És roskadoztak az épületek is anél-
kül, hogy javított volna valamit azokon.
Egy év pusztulásának a nyomaival indult
már neki 1923-nak is a fürdő. A melegvíz
tartányok csöveit ellopokdálták, a vezetéket
bűnös kezek megrongálták. A régi meleg
fürdő épülete derékban beomlott. A szép
játéztereknek helyét a gazból, dudvából
kikandikáló egy-egy tenyérnyi porondos
folt jelzi csak. Már június vége s Fleseru
ur még nem jelentkezett. A hideg fürdőt
szabadon használja mindenki. Az elkerített
terület kapui be vannak szegve. Csak a
kerítés öblös résein szabad a közlekedés.

Ezzé vált Fleseru ur kezelésében Zsábonyica.

Azt mondják, július 15-ikén megnyitja
Fleseru ur a fürdőt. Ezzel legfeljebb csak
a beszegelt kapuk leemelése gondol. Am-
bár arról is beszélnek, hogy a meleg für-
dőt szintén átadják ez évben a közhaszná-
latnak. Ez azért is fontos lenne, mert a
primitív kezdődő zsábonyicai élet visz-
szacsalogatná a görögényi havasok csoda-
fürdőjének barátait és bámuloit. De ez
érdeke Fleseru urnak is, akit figyelmeztet-
tek, hogy az esetben, ha a nembánomság
és érzéketlenség mai klasszikus példáival
állít fel új adminisztrációs elveket Zsábonyicán, akkor az állam ráteszi a
kezét a fürdőre.

A mai szerencsétlen helyzetből ez vol-
na talán a legradikálisabb és legindokoi-
tabb kivezető út. Mert Fleseru ur politika-
jával nemcsak a fürdőt üti agyon, hanem
elvonja a havasi falu szorgalmas lakóinak
nyári keresetét is. A falucskában ezelőtt
még a legzajosabb fürdőidény alatt is
mindent méltányos áron be lehetett szerez-
ni s a három hónapig tartó szezonban a
faluk lakói ott helyben kapták meg termé-

Kádár

azonnali belépésre
2000 sógyanták re-
szere kerestetik.

Ajánlatok THOMASBRÄU
cimre Nagyszébenbe
intézendők. I-I-I-I-I-I-I-I

seik elhelyező piacát, mialatt nem volt fennakadás mezei és erdei munkájukban sem. Ma fölös termékekkel a 8 kilométerre eső Szászrégenbe vándorolnak s mezei munkájukat elhalasztják, elmulasztják. Az új tulajdoncserére tehát mindenképen szívesen csatlakoznak a kis föld életében, amelyet azoknak, akik ezt a szerény, csöndes, vihar nélküli életet valaha irányították, csupa piétásból is segítenők, fenntartatnók, feltrissitenők kell.

Marostordamegye földönk sorsa nem lehet pusztán csak a magántulajdon érdeke. S főleg nem lehet csak a magántulajdon érdeke ott, ahol a terepviszonyok és a fogyasztási központoktól elvlasztó távolságok nagy kilométerei a föld-évd változatosabb és forgalmasabb életpergésével a nehéz jármot huzó falusi nép keresetének nehézkedési pontját a 8-10 héti tartó szezonhoz szorítják. E szociális vonatkozásra való tekintettel is Zsábonyicát a kormány exponensének: Major Vikor prefektusnak és a vármegye képviselőjének: Rosca alispánnak íg. elmébe ajánlom. Ennek a két tisztviselőnek szociális érdeke bizonyára meg fogja találni a módját, hogy az új tulajdonos ne egy olyan kisajátított területet lásson Zsábonyicában, amelynek mesterséges és indolens bönkretétéhez a csengő tallérok jussán juthatunk. Itt egy község érdekeiről van szó. Egy egész multiról, jelenről és jövőről. Ezért kérek sürgős és erélyes beavatkozást.

Székelly Béla.

A vásárhely-kerületi vezérőügyész távozása

A Brassói Lapok tudósítójától.

MAROSVÁSÁRHELY, július 2. A vásárhelyi táblai kerületnek kiváló büntetőjogásza, Draghicescu vezérőügyész már évek óta teljesíti súlyos és jelentős hivatását, s minden vélemény szerint partatlansága és igazságérzete, mindig a törvény szellemében nyilatkozott meg, s ez a büntetőjogász felül tudott emelkedni minden mellék szemponton.

Draghicescu távozásáról az utóbbi napokban különböző hírek forogtak közszájon. Egyesek szerint a vezérőügyész távozik, mert igen befolyásos tényezőkkel konfliktusba keveredett, s mert pártpolitikai felfogása ellentétbe jut a közeljövőben várható belpolitikai átalakulással. A Brassói Lapok marosvásárhelyi szerkesztősége e hírekkel szemben szükségesnek látta közvetlen a vezérőügyészhez fordulni, aki távozásáról ezekben tájékoztatja általunk a nyilvánosságot:

— Tény, hogy mint vezérőügyész elhagyom a helyemet. Főügyészi megbízatásom mult hó 2-án meg is szűnt. Ámde Marosvásárhelyről mégse távozik. Sőt jelenlegi hivatali helyiséget is megtartom. A helybeli királyi tábla mellett ugyanis, mint igazságügyi delegált tovább működöm. Rágon megmarad, s régi feladatkörömet visszaveszem. A magyar törvények megváltoztatásával ugyanis az igazságügyminiszternek hatásköréhez tartozik, hogy a táblai tanácsbírák közül bárkit is megbízzon vezérőügyészi teendőkkel. En ezt a megbízást még a liberális kormány mai uralma előtti időkből kaptam. Nem politikai érdemből, mert a bíró és az ügyész nem politizálhat. Amellett hogy nem szabad politikai okokra visszavezetni új megbízatásomat sem, ami rangban nem jelent változást. Politikai irányváltozások egyáltalán nem érinthetik állásomat, mert amint mondtam, mi nem politizálunk, s a bírói, vagy ügyészi állás jellege nem politikai.

Dreghicescu már át is vette új megbízatását. Az új vezérőügyész Macarovicu táblai tanácsbíró pedig mint delegált főügyész szintén megkezdte működését.

D. A. J. K. A.
kerestetik azonnala.
Cím:
SAXONIA Hídtelep I. Irada, Karoly hídtelep. 11.

Hátszegen zsidók csinálják az antiszemizmust

Horogkereszt, mint nemzeti jelvény

A Brassói Lapok tudósítójától.

HÁTSZEG, jul. 2. Hősünk bölcsője a Hátszeg melletti Bosoród községben ringott, ahol az öreg Izrael különböző szesz italok korlátlan kimérésével kereste kenyerét. Az Izrael nevet először Jákob pátriárka viselte kitüntetésként, most is a föld kerekességén szétszórt vagy tizmillió zsidó hallgat e gyűjtő névre, de az öreg Izrael ügyvéd fia mégis terhesnek tartotta e név viselését és 50 krajcárért — ami régen sem volt nagy pénz — felcserélte azt a sokkal tetszősebben hangzó Vajna névvel. Dr. Vajna Farkas, vagy — amint most írja nevét — Dr. Vajna Lupu, hátszegi ügyvéd kiskoru diákja azonban még jobban szeretne volna eltüntetni az Izrael név emlékeinek utolsó nyomait. Gondolt tehát egy nagyot és beállott horgoskeresztes vitéznek. A kis Izrael-Vajna csemete boldogságtól sugárzó arccal feszengett az uccán a horgos kereszt jelvényével a mellén, büszkén demonstrálva országvilág előtt, hogy ő is antiszemita lett. S itt kezdődik a jeles fiatalember szereplése.

A «Hunyadmegyei Első Takarékpénztár» joggal viseli e nevet, mivel e hátszegi pénztárat tényleg a legrégibb intézet Hunyadmegyének. Hátszegi magyar birtokosok alapították és azok tartják fenn ma is. Igazgatóságában gr. Kendeffy, Mara, Puji Zsiga és több birtokos foglal helyet. Az intézet élén Klein Henrik igazgató áll, aki a mai nehéz időkben is derekasan felel meg a belőle helyezett bizalomnak. Egy szé pnapon Klein igazgató szemben találja magát horgoskeresztes hősünkkel. Elénk szemrehányást

Levegőbe épített község

Aknasugatag bányász-házainak sorsa

A Brassói Lapok tudósítójától.

SUGATAG, július 1. Nem a technika valami új csodájáról lesz szó ebben a cikkben, még csak ne is gondoljunk csillagokra kötött függő házakra, vagy Semiramis kertekre, mert egyszerűen Aknasugatag nevű, ismert máramarosi községről van szó. A csinos és kedves fekvésű bányatelep házai első látásra tényleg úgy hatnak, mintha annak rendje és módja szerint az anyaföldbe volnának beépítve, de ha közelről nézzük a dolgokat, nyilvánvalóvá lesz, hogy a csinos kis bányaházak fundamentuma bizony — a levegőben lóg. Je len cikkünk hivatott arra, hogy ezt a furcsa optikai csalódást megmagyarázza.

Minden a kincstáré.

Köztudomásu, hogy Aknasugatag község összes ingatlanai, mind kincstári tulajdonban vannak. A bányatelep közelében letelepedett bányamunkásoknak a házépítéshez szükséges parcellákat a kincstár csak azzal a feltétellel adta ki, ha azok oly értelmű szerződést irnak alá, amely szerződésben a kincstárnak bármikor jogában áll ezt a viszonyt 30 napon belül felmondani.

Igy aztán az a szegény bányamunkás képtelen helyzetbe került. Kénytelen volt kis lakóházát olyan — idegen tulajdont képező telekre építeni, ahol egy percig sem volt biztonságban a föld, hogy mikor rántják ki háza alól a talajt. Mert ha a kincstárnak úgy tetszik, a bérleti szerződést egy szép napon minden indoklás nélkül felmondhatja, amihez a szerződés értelmében joga is van és akkor a házépítő és a drága pénzt befektető munkás veheti hátára a házat.

Jön az agrárreform!

Az agrárreform híre boldog felszabadulást jelentett a levegőre épített község lakóinak. Az agrártörvény ugyanis kimondja, hogy azon kisbirtokosok, illetve bérlok, akik legalább öt évig használtak egy ingatlant és azt értékben növelték, az illető területek kisajátítását kérhetik saját javukra. Az aknasugatagi bányászok már évtizedek óta használják a bérbeadott kincstári területeket, amelyekre házakat építettek, kerítést húztak, megművelték és így joggal remélték, hogy a földbirtokreform rendelkezései örájuk is vonatkoznak. Elérkezettnek látták tehát az időt, hogy vég-

tesz neki, hogy ő, akinek apja éveken át hitközségi elnök volt, antiszemita jelvényvel tündet, az őseit megtagadó fiós azonban élénken tiltakozott az ellen, hogy belügyeibe idegenek beleavatkozzanak.

Klein igazgató ekkor Dr. Vajna Luput kéréte fel arra, hogy tiltsa meg fiának az antiszemita jelvény hordását, de az apja azt izente, hogy ő nem kíván befolyást gyakorolni fia politikai nézeteire. Klein igazgató alaposan kételkedett ez izenet valódiságában és azért a legelső személyes találkozás alkalmával, mikor Dr. Vajna Lupu megismételte az üzenetet, nyílt uccán arcul vágta.

Dr. Vajna Lupu, aki magatartásával az egész zsidóságot arcul csapta, a saját arcborét nem találta elég vastagnak ahhoz, hogy egy ilyen durva inzultust elbirjon és ezért Kleint a bíróság elé állította. A tárgyalás során az ügy hullámai messze kicsaptak a rendes mederből. Dr. Vajna ügyvédje «Az Első Hunyadmegyei Takarékpénztár»-ra minden áron az irredentizmus bélyegét akarták rástúni. A többiek között felhozták azt, hogy az intézet ref. vallásu tanulóinak stipendiumot biztosít. Ezt az ösztöndíjat egy Bikfalvy nevű diák élvezte. Minthogy azonban Bikfalvy román nyelvből jelest kapott és a többi tantárgyak nagyobb részéből elégtelen osztályzatot, főle a kedvezményt megvonták és odaadták egy olyan tanulóknak, aki nem tud olyan jól románul. Előadták továbbá, hogy Klein igazgatót a román állam ellen, mert a horgos keresztet becsmérelte, amely pedig állam jelvény. A tárgyaláson jelen volt ügyészi megbízott Vajnák ezen felfogását magáévá tette. A hátszegi járásbírósa most hirdette ki az ítéletet, amely szerint Kleint 10000 lej pénzbüntetésre ítélte és az ügy iratait államellenes izgatás büntette miatt a kir. ügyésséghez teszi át.

re a házuk alá megszerezzék a talajt is. Az ugynevezett »taksás telkek« bérlok benyújtották kisajátítás iránti kérvényeiket a szigeti agrárbizottsághoz, amely aztán

az összes igénylőket elutasította, hogy a kincstár és a bérlok között külön szerződés van érvényben.

Az agrárbizottság döntése nagy ijedelmet okozott a bányamunkások között, mert noha ezideig nem igen fordult elő, hogy a kincstár a bérleti felmondottá volna, de most, hogy a kisajátítás iránti igényléssel élére állították a dolgot, félt, hogy a bányafőnök haragját magukra vonják. Mindenkinek ott lóg most a Damokles-kard a feje fölött.

A sugatagi bányászok az agrárbizottság elutasító döntését megfellebbezték a vármegyei agrárbizottsághoz, ahol azután több belátásra és jóindulatra találtak. A megyei bizottság, mint felelősségi fórum ugyanis utasította az agrárbizottságot, hogy az aknasugatagi bányászok ügyeit egyenként vegye tárgyalás alá és állapítsa meg, hogy kinek milyen jogcíme van a kisajátításhoz.

A sugatagi kis emberek nagy ügye most Vasile Todorescu bíró kezében van, aki valóban megértő és emberies módon kezeli a bányászok existenciáját érintő kérdést.

Interpelláció egy regény miatt

BUDAPEST, július 2. A nemzetgyűlés legutóbbi ülésén az indennitás vitájánál Bénard Agost népjóléti miniszter figyelmét Meskó Zoltán felhívta a Népből folyó Lázár István Krisztus című regényére. Bénard az interpellációra kijelentette, hogy a regényt beszüntetik, mert egyházi részről olyan panaszok hangzottak el, hogy Szűz Mária alakját a katolikus világnézet tel ellentétesen állította be a szerző. Egy másik lap — mondotta a miniszter — harminc milliót kínált az írónak, hogy liberális színezetet adjon regényének, ezzel szemben Lázár hatmillióért engedte át — a Népből.

Az interpellációval kapcsolatban nyilatkozik Az Est is és kijelenti, hogy a regényt a szerző felajánlotta nekik is, azt azonban közlésre alkalmatlannak találták.

Ahogy engem ver az Isten...

Várady Aladár országgyezte ismeri dala.
Moravetz-kiadás, mindenütt kapható!

HIREK

Malomtűz Kolozsvárt

Hárommillió kár gyújtogatásból

A Brassói Lapok tudósítójától.

KOLOZSVAR, július 2. Ma éjjel egy óraker kigyulladt a kolozsvári Friedmann-malom kétemeletes épülete. A tűz kitörésekor az épület tulajdonosai és alkalmazottai mélyen aludtak. Kilim cimefűtő vette észre a tüzet, aki azonnal feldörömbölte a lakókat. De már ekkor a lángnyelvek hatalmas pusztítást végeztek a tetőzeten, amely irtózatos robajjal beszakadt. A malomberendezést és a felhalmozott gabonát nem lehetett megmenteni. Minden elhamvadt. A kár körülbelül három millió lej. A megfeszített erővel dolgozó tűzoltók a tüzet csak reggel tudták lokalizálni. A rendőrség szerint a tüzet gyújtogatás okozta.

Nyaralás csendőrfedezzel

Rablóbanda garázdalkodik Borszék környékén

A Brassói Lapok tudósítójától.

Marosvásárhelyről jelentik: Blenessi István rablóvezért már régóta ártalmatlan ná tették, de a rablások még egyre tartanak a gyergyói havasokon. Bretter Tibor marosvásárhelyi kereskedő, aki feleségével s egy utitársal igyekezett Borszék felé, szintén rablótámadás lett áldozata. Maros-hévíz után a borszéki határban, az országutat váratlanul egy keresztbefektetett hatalmas farönk zárta el, s a kereskedő autójának utját állotta. Az utasok kénytelenek voltak a gépkocsiról leszállani. Ebben a pillanatban a bokrok mögül három Manlicher puskával felfegyverzett férfi ugrott elő, akik az utasoktól pénzt és egyéb értéktárgyakat követeltek. A megrémült társaság átadta pénzt, ékszereit s a ládákban levő ruhaneműket. Az ékszerek közt volt egy értékes gyöngygyűrű is. Borszék felől ugyancsak akkor egy másik auto közeledett a rablás színhelyére. Ezen az auton Bermann kereskedő ült. A rablok ezt a gépkocsit is megmozdították. A kereskedőtől tizenhárom ezer lejt raboltak el. Midőn a kettős támadás mikeresen befejeződött, a rablok a kötéllel lerögzített farönköt az utóból félretolták s az autokat utnak bocsátották.

A gyakran megismételt utonállások és rablások miatt nagy a pánik a Borszék környékén. Tegnap is négy család menekült vissza a fürdőhelyre. Azok a nyaralók, akik Borszékre utaznak csend őrfedeztetet kérnek az ut megtételére.

Képkiallítás Szatmáron

A Brassói Lapok szatmári tudósítójától.

A határszéli Szatmár kulturéletének lényeges tényezője Zolnay Géza festőművész, aki most körülbelül 85 darab képet állított ki. Ez az igen értékes képanyag sok évi ki nem merülő, állandó erősödés és tisztulás bizonyossága.

Értékük szerint is az arcképek dominálnak. A női fejek lágyságukkal, hamvaságukkal, a férfi fejek erőteljes megrajzolással tűnnek fel, s színérzésük a duzzadó meleg életet adja vissza. Különösen kettős arcképeinek vonalkompozíciója van artistikusan megoldva, színezésük öntudatosan a főhangsúlyt a fejre összpontosítja.

Férfi arcképei kivétel nélkül komoly megfigyelések és karakter-boncolások eredményei.

Tájképei érdekes témaválasztásukkal lepnek meg. Nagyrészt kis darabjait adják a természetnek, de azok érdekesekek, festőiek és közvetlenek. Városrészletei, úde kerti perspektívái színes hangulatok, az oda festett alakok beletartoznak a kerthe, uccára, nem a műteremből valók. Vásári színes jegyzetei szinte mozognak, az élet ott vibrál a könnyed levegőben.

Egyes ucca képei, piaci részletei egyszerű Szatmár történetéhez fognak tartozni, ha a jövő nemzedék építés vágyának az eredeti részek áldozatul fognak esni.

UJBÓL MEGJELENT!!!
CSERMELY GYULA:

A MANTOVAI JÓSLAT

CIMŰ REGÉNYE!!!
ÁRA 45.- LEI.

Csendeleitei gondos megrajzolása és pompás csoportosítású munkák.

Zolnaynak talán legerősebb oldala az életkép. Legalább a kiállított genre jelenetek, pl.: az almát hámozó öreg asszony, a paszulyt fejtő leányok, a prédikációt hallgató néni, szerintünk legjobb darabjai a kiállításnak.

Technika szerint kiállított képei olaj és pastell képek. Erős színérzékének felserdülését a pastellnek köszönheti, de ereje kétségtelenül az olajtechnikában nyilvánul s fog teljes kifejlődésre jutni.

Sokat vártunk Zolnay kiállításától s kimondhatjuk most, hogy sokat is kaptunk. Előbb-utóbb Erdély képzőművészei is előlépnek a küzdő vonalra s akkor Zolnay értékes művészete is helyet fog kérni a verseyben.

Zolnay Gézával társult a kiállításon Schulhofné szőnyegkészítő iskolája és bemutatta az eddig Szatmáron készített keleti szőnyegeket és gobelineket. Ezek a szőnyegek fogásban a legnagyobb tartósságot ígér, színben szépek, erőteljesek, s fényűzők, technikailag teljesen azonosak a keleti szőnyegekkel. Az egyedüli kívánni való ezidőszakra már csak a gyapjú finomságában és fényében van, egyébként ezen szőnyegaffjának minden monumentális értékesítését. Nagy érdeme Schulhofné urónak, hogy a szőnyegkészítést háziiparként meghonosította Szatmár és Nagyvárad környékén.

Kiszely Árpád.

Revolver a naplopó kezében

A Brassói Lapok tudósítójától.

BRASSÓ, július 2. Véres családi dráma játszódott le hétfőn este hét óra tájban a felsőszótáron levő hősök temetője mellett. Egy léha, munkakerülő ember, revolverével kétszer feleségére lőtt, majd maga ellen fordította a fegyvert és golyót röpített agyába.

Moldovean Demeter bolgárszegi lakos már huzamosabb idő óta igen rossz viszonyban élt feleségével. Moldovean fiatal-sága ellenére nem szeretett dolgozni, na-gyon könnyelmű életet élt és feleségétől, aki a Scherg-féle gyárban dolgozott, ke-serves keresményét nap-nap után elszed-te. Az asszony emiatt természetesen szem-rehányást tett férjének, amiből mindig civa-kodás lett, sőt néhány héttel ezelőtt az elvetemedett férj késsel támadt az asz-szonyra és megakartá őt ölteni.

Tegnap reggel újból szóváltás volt a házaspár között. Az asszony mint rendese-n, elment a gyárba és délután hat óra után tért vissza lakására. Gyánútlanul ment lakása felé és mikor a hősök teme-tőjéhez ért, **fejére hirtelen előtte termett, revolvert rántott és kétszer az asszonyra lőtt.**

Az egyik golyó nem talált, a második lövés azonban az asszony fejébe fúródott, de nem okozott súlyosabb sérülést. Moldo-veanu, amikor látta, hogy felesége véresen összeesett,

maga felé fordította a fegyvert és löbe hitte magát.

A véres családi tragédia láttára nagy tömeg futott össze, majd értesítették a kor-házat, ahonnan hordágyval jöttek ki, és mindkettőjüket beszállították a kórházba. A fiatal asszony fejéből az orvosok azo-nal eltávolították a golyót és még tegnap este haza is ment, Moldovean állapota su-lyos, de nem halálos. A rendőrség ma délelőtti hallgatta ki Moldovean-ut aki tet-te okául állandó családi veszekedéseit hoz-ta fel.

(Mária királynő Szová-tán.) Marosvásárhelyről jelentik: Mária királyné Ileana hercegnővel együtt augusztus első napjaiban Szó-vátára készül, ahol körülbelül öt hétig fog nyaralni. Steizebach udvari igaz-gató alsóteleki villájában, amelyet most kibővítenek és átalakítanak. Ugy hírlik, hogy augusztus végén Marióra szerb királyné is Szovátra érkezik.

(Kinevezés.) Marosvásárhely-ről jelentik: A belügyminiszter Cariadi rendőrprefektust első osztályú rendőr-főnökké nevezte ki a közönséggel szem-ben tanúsított tapintatos eljárásáért.

(Az állampolgárság megá-lapításának határidejét július huszadikáig meghosszabbították.) Bukarestből jelentik: A tegnap meg-tartott minisztertanács határozata szerint az állampolgári lajstromok összeállításá-nak határidejét július huszadikáig meghos-zsabbították.

Pop igazgató menetrendet módosít

Fő a nyaralás

A Brassói Lapok tudósítójától.

Temesvárról jelentik: Pap vasut-igazgató Buziáson nyaral. A nagyha-talmú főnök mindjárt gondoskodott ar-ról, hogy nyaralása minél élvezeteseb-ben sikerüljön, s kibővíttette a buzási menetrendet. Az eddig csak vasárnap közlekedő vonatokat most naponként járattja, ami miatt azok teljesen üresen közlekednek, sőt az egyikhez direkt ujjabb aradi összeköttetést létesített, hogy barátjai és barátinói minél gyak-rabban meglátogathassák. Pop ur ta-valy szintén Szovátna üdült, s akkor is

— (Obert Emmy temetése.) A Botfalva határában vasárnap dé-lután fürdés közben az Olt vizébe fult Obert Emmy holttestét kedden meg-találták. A szerencsétlenül járt fiatal leányt szerdán délután temették el óriási részvétel mellett.

— A hivatalos lapból. A Moni-torul Oficial 140. száma szerint a maros-vásárhelyi tábla körzetébe tartozó bras-sói törvényszék ügyészségénél Popovici Já-nos, jelenlegi vezető ügyész, Busser Ru-dolf és Panculescu Todor ügyészeket, Constantinescu György helyettes ügyészt jelenlegi állásukban megerősítik. — A Mo-nitorul Oficial ugyanez a száma közli, hogy a bírói szervezetről szóló törvény alapján Safirescu Aurél brassói törvény-széki elnök, Jonescu Tó-or, Teodoru Con-stantin, Purdila Ilie, Theil Vilmos és Seid Gusztáv törvényszéki bírák elmozdithatat-lanok és megerősítettek azon hivataluk-ban, amelyet elfoglaltak.

— (Megnívó.) A «Profilaxia Tuber-culozie» (tüdővész elleni védekezés) társa-ság brassói fiókja értesíti tagjait, hogy ju-nius 28-áról elhalasztott közgyűlést jú-lius 4-én d. u. 5 órakor a Tanácsház nagy-termében fogja megtartani.

— (A szegedi egyetem gyűlése.) Budapestről jelentik: Szeged város köz-gyűlése tegnap tárgyalta az egyetem építé-sének kérdéséről és kimondta, hogy az épí-tés költségeihez hozzájárul, de kívánja, hogy az áldozatok fejében minden szegi polgár gyermeke felvétessék az egye-temre.

— (A szatmármegyei korcsmá-rosok akciója a vasárnapi zár-óra eltörléséért.) A Brassói Lapok nagykarolyi tudósítója írja: A szatmárme-gyei községek korcsmárosai hétfőn gyűlést tartottak a nagykarolyi Polgári Kaszinóban és elhatározták, hogy akciót indítanak a vasárnapi záróra megszüntetéséért, mert a záróra létüket veszélyezteti.

— (Öngyilkos lett egy B. listás tanítónő.) Budapestről jelentik: Hallár Andrásné fővárosi tanítónő tegnap reggel agyonlőtte magát. Végzetes tettét azért kö-vette el, mert B. listára helyezték.

— (Hathónapra itélt értékpa-pirkereskedő.) Budapestről jelenik: A bíróság tegnap Szaf Emil értékpapir-kereskedőt fedezetlen tőzsde játékaért és csalásért hathónapi fogházra ítélte. A bi-róság súlyosbító körülménynek vette, hogy Szaf manipulációival károsan befo-lyásolta a tőzsde egészséges és igazi árki-alakulását.

— (Megjelent az erdőkisajá-títási törvény.) A Monitorul Oficial ma ideérkezett száma teljes szövegében közli az erdőkisajátítási törvényt. A tör-vényt a kamara május harmincegyedik ülésén fogadták el száztizennyolc szava-zattal.

— (Betörés Csernátfaluban.) Csernátfaluból jelentik: Nagy Mihály gaz-dálkodó lakására eddig ismeretlen tet-te-sek az éjjel az ablakon át behatoltak s az ott levő ládából, szekrényből az összes ruha- és ágyneműt, Nagy Mihály és neje névre kiállított szerződéseket és tűzbizto-sítási kötvényeket ellopták. Az elloptott tár-gyak értéke 45 ezer lej. A csendőrség nyo-moz.

— (Siettetik a magyarországi árvák romániai vagyonának lik-vidálását.) A Brassói Lapok nagyká-rolyi tudósítójától: A Brassói Lapok meg-írta, hogy Dragonescu pénzügyi vezérfel-ügyelő Nagykárolyban járt, hogy a ma-gyarországi árvák Szatmármegyében levő vagyonának likvidálására megadja a szük-séges utasításokat. A likvidálást egy ma-gyar-román bizottság végzi majd Buka-restben. A magyar bizottság 10-én érkezik

egy új vonatpárt állítottatott be. Szó-val a kultura és a kényelem. Pop ur nyomában halad. Anastasiade vasuti aligazgatóval ugyancsak Buziáson tört-ént. Az aligazgató öt vasuti főtiszt-viseelő társaságában meglátogatta Pop direktor urat. Visszautazóban első osz-tályu kocsijukba másodosztályu jegy-gyel Manescu temesvári vámhivatal-nok ült be, akit a vasutas főtisztviselők kitessékeltek a fülkéből. Manescu erre gorombán visszafelelt, amiből köl-csönös pofozkodás támadt. A megsér-tett vámhivatalnok torkonragadta Ana-siade-t, s ha társai közbe nem lép-nek, veszedelmessé fajulhatott volna a verekedés. A vonat a kölcsönös tette-le-gesség miatt félórai késéssel érkezett Temesvárra. A tisztviselők botrányos ügyében vizsgálat indult meg.

Bukarestbe és a szatmármegyei számvevő-ségnek addig be kell fejezni a likvidáláshoz szükséges előmunkálatokat. Az előmunká-latok elvégzéséhez a pénzügyigazgatóság kiségt munkaeőket rendelt k.

— (Részeg katonák össze-rombolták a nagykarolyi refor-mátus temető sírköveit.) Tömpe Lajos, a nagykarolyi református temető őre jelentést tett a rendőrségnek, hogy a méntelepi katonák ledöntötték a reformá-tus temető sírköveit. Hat sírkő több dar-ba tört. A sírkövek tulajdonosai egyen-ként is jelentést tettek a rombolásról.

— (Itélet a postacsallók ügyé-ben.) Nagyváradról jelentik: A postacsallók perében tegnap kihallgatták még Cloc Eleonora, Bogács Irma és Szobovics Kál-mán brassói posta tisztviselőket, a-kik egyhanguan vallották, hogy az utalványok hamisításáról fogalmuk sem volt. Este nyolc órakor a vád és védelem meghallgatása után a bírós-ág rövid tanácskozás után meghozta az ítéletet, amely szerint Balla Gézát három és fél évi, Freiburger Jenőt három és Weinberger Imrét két év és kilenc hónapi fogházzal sújtotta. A büntetés idejébe a kilenc hónapi vizsgálati fogságot a bíróság beszámította. A többi vádlottat felemtet-te. Ugy az ügyész, valamint az ítélték ne-vében a védők feleltek.

— (Malasits Győr képviselője.) Győrött a pótválasztáson Mala-sits szociáldemokratát 4546 szavazat-tal megválasztották Bernolák ellen aki 4424 szavazatot kapott.

— (Visszaélések miatt elhe-lyezték a börtvényi vámfőnököt.) A Brassói Lapok nagykarolyi tudósítójától: Hirt adott már arról a Brassói Lapok, hogy Boicescu börtvényi vámfőnök jog-talanul elkobozta gróf Dégenfeld magyar-orosz földbirtokos 16 ökrét és a gróf jószágigazgatóját csempészéssel vádolta meg Ehhez felhasználta Stroiescu grani-csár kapitány becsületszavát. Boicescu és Stroiescu már rég óta kutya-macska ba-rátságban élnek egymással és lesték az alkalmat, hogy egymás nyakát kitörhes-sék. Stroiescu a fentírt esetet használta fel, jelentést tett a kolozsvári vámvézér-igazgatóságnak, amelyik ezután egy vegyes bizottságot küldött Börtvénybe. A bizottság vizsgálatot tartott, melynek eredménye-képpen Boicescut elhelyezték. Ez való-színűleg maga után vonja a Dégenfeld gróf jószágigazgatója ellen felvett csem-pészési jegyzőkönyv visszavonását is.

Az olimpiád legújabb hírei

PPARIS, július 2. Az egyéni törver-senyekről a magyarok lekéstek. Schen-ker még beugrott, de három vereség után visszalépett.

A négyszázméteres stafétában Ma-gyarország a harmadik előfutamban Finnországgal, Indiával és Hollandiá-díával kerül össze.

10282 ELSŐ Lloyd 18/5
ERDÉLYRÉSZI ÉKSZERÁRUGYÁR
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19.
Tel.-interurban: 218. Sürgőnycim: Juveliere, Cluj.

Ékszerárugyártás és nagykereskedés!
Fogászat, érmék és forrasztó. — Ar ny., ezüst-, platina-bevonás! Klenze és Schwarzwald órákban vála-mint kina-ezüst tárgyakban nagy lemeket!
Csak vizontelárusítóknak!

V. d. m. a. n. 15.
lenykepezo
kérjenek
árjegyzéket
POLITZER fotoáruháztól CAREII-MARE
Nagykaroly :: Vidéki szétküldés.

Lysceform

MODERN MOZGÓ

Ma csütörtökön Dumas híres regénye után készült filmnek «A vasálarc»-nak lesz a bemutatója. A főszerepben Vladimir Gaidoroff, a Szelem tragédiájából előnyösen ismert szép, tüzes szemű, daliás természetű, ünnepelt filmszínész és Bassermann, a Reinhard iskola legtehetségesebb tagja. A film a monumentális és legtragyóbb alkotások közül való. Jön «St. Sulpice kol-dusnő» társadalmi dráma. Vasárnap lesz vetítve a Honterus ünnepélyt bemutató film. A város egész társadalma meg van örököltve a vászon, s a lélekemelő gyönyörű ünnepély Erdély s a külföld nagy mozgósínházaiban is vetítve lesz.

Tökéletes szabású raglánok csak NEUMANN-nál

— (A «Nibelungen Sage») című filmhez nagy áldozatok folytán sikerült a szerződést meghosszabbítani, úgy, hogy az igazgatóság a nb. közönségnek tudomásul hozza, hogy e nagy filmkolosszus első részét egészen szombatig, folyó hó 5-éig mutatja be, s így mindenkinek alkalma lesz e gyönyörű filmben gyönyörködni. A második rész vasárnapról kö-vetkezik. A II. rész befejezése után a «Három árva» kerül az Apollóban bemutat-tóra, főszerepében Szécsy Ferkóval és Jatzkó Gyával. Jegyek a «Nibelungen» filmhez előre válthatók d. e. 9—12-ig az Apolló irodájában. Előadások kezdete 3, 6 és 9 órakor, a 6 és 9 óras előadásokon teljes zenekar.

Boltt szolgál felvételt. Jelentkez-ni lehet e lap kiadóhivatalában.

— (Vidékiek figyelembe.) A «Nibelungen» című film előadásait meghosszabbították egész szombatig, ju-lius hó 5-ig. Vasárnap d. e. 10 órától a vidékiek részére I. rész, d. u. 3-tól a a második rész kerül bemutatásra.

A megifjodás problémája

A megifjodás kérdése azzal az alap-igazsággal van kapcsolatban, amely sze-rint testünkben a szervek harmonikus együttműködését bizonyos vegyi szerek in-tézik el, ezeket a vegyi anyagokat különle-ges szervek termelik, melyekből testünk-ben a vér útján terjednek el. Ezek a ki-váltásos szervek természetszerűleg a vé-rekkel tartanak fenn szoros kapcsolatot és így azokat vérmirigyeknek hívják.

A vérmirigyek ismeretéhez csak a legújabb korban jutott el a tudomány, jól-lehet az indusoknál már a derengő őskorban fűszárban voltak az orvosok azzal, hogy egyes szerveknek külön-gyógyító erejük van.

Az ókorban helyes utakon indult ta-pogatózását elhomályosította a középkor-nak egy spekulatív tudománya, az alkimia.

Az alkimisták, ezek a középkorban a IV. századtól föl egészen az ujkorban a XVI. néhol a XVII. századig működő kémi-kusok az emberen kívül keresték az örök-ifjúság forrását. Ők sok tudós emberéle-tet áldoztak arra, hogy a bölcsék követ-megtalálják, melynek nemcsak az ölmet kellett volna arannyá átváltoztatnia, hanem beteget kellett volna gyógyítania, véneket megifjaltania és az emberiségnek örök if-júságot kellett volna biztosítania.

Azokhoz a kísérletekhez, melyek az-tán véglegesen kiderítették, hogy életünk irányításában egyes piciny szerveinknek kiváltásos szerepük van, a bmt század közepén fogott hozzá az orvostudomány. Az első kísérlet ezen a téren Berthold göt-tingeni professzorhoz fűződik, ki már 1849-ben kakascsírkén azt kimutatta, volt, hogy azoknak járulékos nemi belyegeik (a kakastaréj, szakáll-lebeny, kukorékolás) valamint nemi derekasságuk csiramiirgyük nek, a herének befolyása alatt képződnek ki és azok protektorátusságra alatt tartat-nak működésben.

Ez a tudományos tapasztalat kerek negyven esztendeig aludt, míg aztán egy angol származású francia fiziológus profes-sor, Brown-Séquard a csiramiirgyek sze-repét nemcsak a szervek fejlődéséve! és életben maradásával, hanem az öregedés-sel is össze nem kapcsolta.

Brown Sequard jött rá először arra a gondolatra, hogy a tetterős férfikor ami att mulik el, mert csiramiirgyeink, nő-ben a petefészkek, férfiban a here, előreg

zenek. Hogy az öreg professzor tanúságot egyen tanai mellett, volt bátorsága rá, hogy magamagán véghezvigye az első kísérletet. Brown Squard 72 éves korában fejtotta magát a bőre alá fecskendezett állati herekivonatokkal, és 1889-ben a párisi biológiai társaság júniusi ülésén bemutatta magát megfátalodottan. Az öreg professzor csillogó szemekkel dicsekedett el fizikai erejének és emlékező tehetségének újrissülésével és emésztési zavarainak elűntével.

Gelei professzor brassói előadását érdekelte a rendkívül érdekes kérdéssel július 10-én tartja meg.

TUDOMÁNY, IRODALOM, MŰVÉSZET

Darab, melyet a színészek visszautasítanak. A párisi Comédie Française, Franciaország legelső színháza »Molière háza« elfogadta előadásra Félix Gandéra »Nirole« című vígjátékát. A bíráló bizottság, (mely tudvalevőleg a Comédie törzsszínészeiből áll) csak szótöbbséggel tudta elfogadtatni az új vígjátékot. A leszavazott kisebbség négy tagja — színészi korifeusok — kijelentette, hogy inkább demissziót, semmint hogy fellépne a darabban, melynek egy egész felvonását uszókoszorúmban kellene végigjátszania. A Comédie főigazgatója úgy határozott, hogy visszautasítja a darabot a szerzőnek, a szabályozó kárterítéssel. A Comédie Française kapcsolatosan még egy másik históriát is sokat emlegettek most Páris. Edouard Noel vez, a színház egyik hivatalos olvasóbírája »benyújtottak egy drámát, melyet ez visszautasított, de anélkül, hogy beszámolójából kitűnt volna, hogy a benyújtó álzerző turpisságára rájött: a visszautasított darab ugyanis nem volt egyéb, mint Corneillenek, a francia dráma klasszikusának Agésilas című verses tragédiája — előadásra leírva. Csupán a cím és a színírtely voltak megváltoztatva.

— (Brossek Ottó képkiállítás.) Egy esztendő szorgalmas munkájának gyümölcsét mutatja be Brossek Ottó brassói tehetséges festőművész néhány nap múlva a »Klingsor« szalonban. Adatvan olajfestményt, akvarellt és rajtot állít ki a művész, aki bizonyos, hogy igazdagi erkölcsi siker mellett a közönség anyagi támogatását sem fogja nélkülözni, mert képei ma már az igazi művészet béléget viselik magukon. A kiállítás július 4-én vasárnap délelőtt nyílik meg.

— (Egy Gréco szobrot találtak.) Párisi tudósítónk jelenti: Egy Toledo melletti kis falu templomában El-Gréco-nak öt oltárképére találtak. Ez a lelet csakhamar egy másik értékes felfedezésre vezetett. Kiderült ugyanis, hogy az oltár faragott Mária-szobra a Grecótól való — a nagy spanyol festőnek ez az első és idáig egyetlen megalkott szobra. Egykorú iratok ugyan a festőnek és szobrásznak titulálják Grécot, de a legminuciózusabb kutatás mellett sem bukkantak szobrászművére, a toledói leletnek így óriási fontossága van.

SPORT

(x) Karabélycéllövőverseny Brassóban. A vadászhadtest atlétikai versenyével kapcsolatban rendezte meg a második vadászsászlóalj sportszerező és agilis parancsnoka, Strat ezredes a karabély céllövőversenyt 200 méteres távon. Első lett Strat ezredes, második Munteanu őrmester, a harmadik pedig Petrescu hadnagy.

(x) A vadászhadtest atlétikai versenyének pontaránya A vadászhadtest rendezésében lefolyt atlétikai versenyek meglepően jó eredménnyel végződtek. Győztes a brassói II. vadászsászlóalj lett 28 ponttal, második helyezett a brassói III. vadászsászlóalj 27 ponttal, harmadik a nagyenyedi VI. vadászsászlóalj 23 ponttal. A díjakat Olteanu tábornokné, az V. hadtest parancsnokának neje osztotta ki buzdító és elismerő szavak kíséretében. A verseny minden téren nagyszerűen sikerült, s mind a rendezés, mind pedig az elért eredmények a várakozásokat teljesen kielégítették, ami a gondos munka s a testnevelés fontosságát magától tisztárlak köszönhető. A versenyek folyamán kiemelkedtek Scarneci és Schusztar főhadnagy sprinter eredményével, Copoceanu 800 cm. távugrása, Medeleanu 1082 cm. súlydobása és Váry 47.82 cm. gerelyvetése.

(x) A Brasovia Marosvásárhelyen, az NSE Brassóban játszik. A brassói kerület bajnoki csapata, a Brasovia július 6-án, vasárnap, a marosvásárhelyi kerület bajnokával az MSE-vel mérte össze erejét. A csapat szombaton délután 3 órakor a gyorsan utazik el. A Nagyszebeni SE vasárnap a Brassói MTE vendége lesz, a kitűnő szebeni csapat szereplését, melynek Brassóban is sok híve van, érdeklődéssel várják.

Nemzetközi futballmérkőzések:

Krako.
Krakoi válogatott—Konstantinápoly 2:0
Stockholm.
Svédország—Egyiptom. 3:0.
Lodz.
Lengyelország—Törökország 2:0.
Karlsruhe.
Beac—F. V. Karlsruhe. 1:1.

Külföldi eredmények:

Wien.
Amatör—Herta 3:1.
Vienna—Simmering 2:1.
Rapid—Waf 3:2.
Wacker—Hakoah 3:1.
Aussig.
DFC—Teplitzer F. C. 17:1. E mérkőzés a német cseh bajnokság döntője volt.
Prága. Sparta—Union Ziskov 3:1.

(x) Kik fogják Magyarországot uszósportját képviselni az Olympiádon? A Magyar Uszósövetség hosszas tanácskozás után megállapodott a kiküldendő kiküldendő névsorában. Kiküldik Hollósy Frigyeszt ki az olimpiai próbaversenyen Sipos Mártont legyőzte 200 méteres mellúszásban imponáló stílusban új országos rekordot állítva fel 2 p. 57 mp. alatt. Hollósy mindössze 18 éves; Molnár Ellát, aki pompás rekorddal nyerte a 200 méteres próbaversenyt, világviszonylatban is szép idő alatt, Bartha Károlyt, a magyar hatuszó rekordert, az osztrákokat legyőző vízpolócsapatot a tartalék Vértessyvel és Ivádyval. Hollósy trénerének kijelentése szerint ez olimpiai versenyig 2 mp-nyi idővel még javulni fog és így a döntőbe való bejutása is biztosra vehető. Sipos Mártont, hosszú betegségére megtörte, 10 kilót fogyott az egykor oly erőteljes hatalmas fizikumu uszó, ki néhány méterrel a cél előtt a versenyt feladta, és így teljesítménye így is rekord időn belül lett adva.

KÖZGAZDASÁG

Korányi Magyarország pénzéről és hiteléről

A Brassói Lapok eredeti távirata.

BUDAPEST, július 2. Az indemnitási vitában Korányi pénzügyminiszter tegnap tartott zártkörű ülésén a következőképpen változtatta az ország pénzügyi és gazdasági helyzetét:

Ismertette mindenekelőtt a szanálási folyamatot. Első feladat volt a stabilizált állapot megteremtése; erre az első lépés a jóvátétel rendezésének elintézése. Ugyanis amint a pénz stabilizálódik, minden tekintetben egészséges viszonyok következnek. Az ország pénzének árfolyamát nem igyekezett mesterségesen befolyásolni; figyelemmel kellett kísérni, hogy a korona körülből milyen természetes helyzetbe kerül, mert stabilizálódás csak a természetes helyzet alapján lehetséges. Az nem érdek, hogy a korona értéke felemeltesék; sőt ha ez gyorsan történne, igen nagy gazdasági hátránnyal járna. Az érdek az, hogy a pénz értéke állandósuljon.

A kormány nem engedheti meg az ugrásszerű emelkedést, hanem figyelemmel kell lennie a gazdasági életre.

A pénz értékének kérdése különben a jegybank kezében van. A spekuláció ezt nem zavarhatja annyira, hogy gazdasági érdekeket kockáztathatna. Kilátásba helyezi, hogy a devizarendelet korlátozó intézkedéseinek nagy részét megszünteti, bár a devizaforgalmat teljesen szabaddá nem teheti, miután a körültekintő államokban mindenütt devizaközpontok működnek szigorú rendszabályokkal. Ha a kormány szükségesnek látja, átter szabaddá rendszerre s fokozatosan teljesen szabaddá teszi a forgalmat.

A pénzügyi helyzet egyik legnagyobb baja rendkívüli viszonyokból magyarázható. A pénzforgalom ugyanis

a normális rendszerből majdnem teljesen eltolódott, s részben valuta-, részben tőzdespekulációra irányult. A pénztőke ezek megszüntetésével most más, produktív elhelyezkedést keres, s megtalálja útját a rendszer gazdasági működés medrében.

Az állam áprilistól kezdve nem vette igénybe a bankóprést, s reméli, hogy Magyarország nem is fogja többé igénybevenni.

A pénzkérdéshez hasonló fontos-sága a hitelkérdés. Az ország hitelképességét legjobban a külföldi kölcsön bizonyítja, amely most kerül a világpiacra aláírásra. Felelősi a vállalkozások részvételét a kölcsönnyújtásban.

Pénzügyi programjából kiemeli mindenekelőtt a tőzsde ügyének rendezését, amely a közönséget nagyon foglalkoztatja. A tőzsdével szemben az államnak az ellenőrzés feladatát teljesítenie kell, azonban a tőzsde szervezéséhez érzékenyen hozzányúlania nem szabad; az is lehetetlen, hogy az állam e tekintetben pénzügyileg interveniáljon. Az értékpapíroknál különben javulást remél. Az adminisztráció újraszerveződő, leegyszerűsítendő. Felmenti, hogy a háború előtti adósságokban Franciaországgal, Angliával megegyeztek, Olaszországgal, Jugoszláviával, Csehszlovákiával és Romániával hitelegezményeik vannak.

A tisztviselői kérdéssel kapcsolatban a fizetésrendezésért vállalja a felelősséget. Ezt saját maga végezte s a tisztviselők részére megadta a maximumot. Ez a megoldás különben ideiglenes, a helyzet mindinkább javulni fog. Az adózásban az egyenlenség aránytalanság kiküszöbölendő. A pénzügyi egyensúly megszüntetésére pedig az adók fokozandók s újak állapítandók meg.

A MAI PÉNZPIAC

Szerda, július 2.

A világpiacra a svájci frank teljesen szilárd irányzatot mutat a nyugati pénznemekkel szemben. Lej, magyar, osztrák korona, márka változatlan.

A belföldi piacon az árfolyamok tegnap délután a svájci frank értékéhez igazodtak. Mihelyt Erdély tudomást szerzett a bukaresti 44.50-es kurzusról, ehhez formálódtak az itteni árak is, s jelentékeny árfolyamhullámzások mellett folyt az üzlet egész délután jórészt csak bankközi forgalomban, míg az árfolyamok egalizálódtak. Ezután igen kismértékű üzletkötés mellett 44.65-ös alapon záródott a nap. — Ma Erdély teljesen el van vágva Bukaresttől, s a tegnapi nap tanulságai miatt Erdély tartózkodott minden üzlettől s így árfolyamok sem alakultak ki.

Általában a svájci frank emelkedését jelentik úgy, hogy elérte a 45-ös értéket, míg jelentéseink a francia frank eséséről adnak számot.

(—) Budapesti értéktőzsde. A keddi tőzsdénapon az árfolyamok a hétfői szinten indultak. A további árfejlődés a realizálásokra megakadt. Sőt a második félidőben az irányzat gyengült s az árfolyamok némileg estek. Záróárfolyamok ezrekben: Magyar hitel 550, Osztrák hitel 167, Salgó 555, Déli vasút 60, Államvasút 525, Kohó 410, Atlantika 34, Ganz-Danubius 320, Kőszén 3250, Papír 41, Nacsi 2125, Szlavónia 90, Földhitelbank 326, Viktória 226, Kereskedelmi hitel 27, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 1180, Beocsini 1118, Urikányi 990, Láng 120, Lipták 14, Schlik 68, Brassói 350, Zabolai 110, Baróti 3, Cukoripar 2600, Klotild 59, Temesi szesz 260, Hungária Műtrágya 137, Olasz Bank 21 és egyenyed, Angol-Magyar Bank 49, Leszámitoló 83, Magyar-Cseh Bank 27, Nova 150, Kronbergerfa 17, Közuti 48, Csáky 18, Izzó 635, Magnezit 1900, Viktória Butor 5 és egyenyed, Pesti Hazai 3610.

Zürich. Devizák (zárjében a tegnapi zárlattól való eltérések.) Nyitás: egy dollár 5.62 és fél (—háromnyolcad), egy angol font 24.30 (—4), száz francia frank 29.40 (—30), száz olasz lira 24.20 (—6 és egyenyed), száz cseh korona 16.50 (—5), száz dinár 6.42 és fél (fél), száz leva 4.10, száz lej 2.37 és fél, tízezer magyar korona 0.68 és háromnegyed, tízezer osztrák korona 0.7935, száz (fj)radékmárka 14.50.

(—) A brassói cukorkagyár alapító emelése. Bukarestből jelentik, hogy a gazdasági szaktanács véleményezése alapján a »Hess« Első Erdélyi cukor

ka és csokoládégyár Rt., mely tudvalevőleg az itteni cukorkagyárból alakult s fejlődött, engedélyt nyert alaptőkéje felemelésére.

(—) Alaptőkefelemelések és működési engedélyek. Bukaresti jelentés szerint a következő erdélyi vállalatok és pénzintézetek nyertek engedélyt alaptőkéjük felemelésére: Lapkiadó grafikai műintézet Rt., Kolozsvár, Zsilvölgyi Butorgyár és fatereskedelmi Rt. Petrozsény, »Confectia« konfektio ipari és kereskedelmi Rt. Aradon, Terménykereskedelmi Rt. Aradon, Kolozsvári Nagy-szállók Rt., Furnitúra bórkereskedelmi és cipőipari Rt., Kolozsvár, Szatmári Váltó és Kereskedelmi Bank Rt., Mihályfalvi (Bihar vm.) Népbank Rt., Csákgörbői Takarékpénztár Rt. (Szolnok-Doboka vm.), Westa chemiai gyárgyár Rt., Nagyváradon, Billédi Takarékpénztár Rt., Kimmel Likörgyár Rt. Temesváron, Körösbánya és Vidéke Takarékpénztári Rt., Szentágotai Iparbank Rt. Működési engedélyt nyertek a következő cégek: Fructura Gabonakereskedelmi Rt., Zilahon, Szentimrei téglá és Erdőipari Rt. Gyulafehérváron, Boiczai Erdőipari Rt. Nagyváradon, Nickyfalvai (Temes vm.) Takarékpénztár Rt., Gyimesvölgyi Faipari Rt. Marosvásárhelyen, Zsombolyai Gőzmalom Rt., Erdélyi Leszámitoló és Váltó bank Rt. Kolozsvár.

(—) Megtiltották a tölgytalpfa kivitelét. Vaitoiann közlekedésügyi miniszter az államvasutak helyzetére való tekintettel kérte a kormánytól a tölgytalpfa kivitelének megtiltását. A kormány előterjesztését elfogadta, mert csak ez uton fedezhetők az államvasutak talpfaszükségei.

(—) Olcsóbbodás a német piacon. Berlin, 1924. július 2. Németországban az aranybank hitelpolitikája miatt a kereskedelemben erős pangás állott be, s a tőkehiány igen érezhető. Az árucikkek piacán emiatt 20—50 százalékos áresések fordulnak elő. A folyamat talán elvezet az egészséges áralakuláshoz, a német piacokon s a stabilizálódás reális alapon fog megtörténni, mert a német gazdasági élet legnagyobb baja most az, hogy az árak a német piacokon jóval a világparitás felett állottak.

(—) Gép és elektrotechnikai szakképzés. A Kolozsvárt fennálló gép és elektrotechnikai ipariskolába tanulókat IV. oszt. abszolváló bizonyítvánnyal vesznek fel. Mindennemű megkeresésre felvilágosítást ad az igazgatóság. A jelentkezőknek bizonyítványt kell vinniük arról, hogy a nyáron gyakorlati szakmunkát végeztek.

(—) A forgalmi adó Szatmármegyében. A nagykarolyi pénzügyigazgatóság jelentése szerint az elmúlt féléstendően két és egyenyed millió lej folyt be Szatmármegyében forgalmi adók fejében. A befolyt látványossági adók megközelítik a négyszázezer lejt.

(—) A szatmármegyei adófelbebezési bizottság működése. Nagykarolyi tudósítónk írja, hogy a szatmármegyei adófelbebezési bizottság július 16-ára befejezi működését. A bizottság általában a múlt évi kivetéseket vette alapul, de ettől egyes esetekben eltért.

(—) A Brassói Állami Munkaközvetítő Hirschert uccán 26. (telefon 338) útján foglalkozást keres: 1 ács, 1 autószerelő, 2 asztalos (butor, épület), 5 cipész, 1 faesztergályos, 3 fehérsütő, 5 férfitisztító, 1 fodrász, 1 gépész, 2 gépkocsifutó, 2 géplakatos, 2 kovács, csak gyárban, 1 szerszámkészítő, 3 nőiszabó, 2 szijgyártó, 4 elárusító, 3 gépirő, 1 raktárnok, 1 utazó, 3 éjjeli őr, 2 gyárimunkás, 1 német gyermekkertész (gyakorlatos van) 4 napszámos, 4 szolga (irodai, üzleti.) Foglalkozást kaphatnak: 1 autó és gép lakatos, mint vezető, 1 elárusító cukrászdában, 1 asztalos vidéken, 1 gazdaszóny, 2 szakácsnő, 1 fehérnemű varrónő. A közvetítés ingyenes.

Kerestünk új, vagy használt, de jó állapotban levő egy drb. 130—150 Amp. 220 voltos feszültségű egyenáramu

dynamót

és egy drb. 20 HP. 220 volt egyenáramu

elektromotort

Ajánlatokat kérünk ZSOLNOK PETROSKI ERDŐKITERMELŐ RT. Irodája Mare, Str. Brătianu 1.

A Brassói Lapok hirdetésait naponta százszor ember olvassa.

Lázadó szív

A „Brassói Lapok” eredeti regénye. (71)
Írta SZEDERKÉNYI ANNA.

— Holnap, — suttogta maga elé, amikor lefeküdt, holnap majd hazautaznak... Messze ettől a helytől... messze ettől a lánytól... Ettől a lánytól...

Reggel, amikor a szemét kinyitotta, hosszukás, aranyszínű levélkét látott az éjjeli szekrényén, a nevére címezve.

Tőle van! — nyilalt bele... Ezt ő írta! „Tamás... mióta hazaértem, egyre ezen gondolkodtam. Az asszony és a gyermek — és én utonálló harmadiknak... Ez nem lehetséges így... sohasem lehetséges...”

Ki kellett ezt mondanom, egy pillanatig sem bírom elviselni...

Sohasem 'ehetséges'...
A levél kiesett a kezéből... Így kell ez... csakugyan így...

Minden kötelék szakadt... Egyik a másik után... Így lesz könnyűvé az ember...

Halk neszelést hallott az ajtó felől. Oda-ment és kinyitotta.

— Ah! Te vagy az! Gyere! Gyere!
A gyermeket a karjába kapta.

— Anyád fölkelet már?
— Még nem, de én a kertbe szeretnék menni.

— Gyertünk!...

XV.

A pünkösdi rózsák már elvirítottak. Ami virág volt még husvétkor, zülmölcsbe husosodott. Az intézeti kert udvarán mindentüzt nap és tisztaság. Nagylombu fák, egy diófa felnyúlt egészen az Anna ablakáig. Anna megfordult, amikor az asszony bekopogott hozzá.

— Marjussza!
— Én vagyok, Anna.
Az zavarba jött kicsit, amikor így egészen egyedül állott szemben vele.

Mégis... mégis... ő volt az utjelző, amelyik ellenkező irányt adott a férfi életének.

— A gyermeket már haza vitték, — mondta Anna, csak éppen hogy mondjon valamit.

— Én visszahoztam, — felelte Marjussza, — itt van.

Azután elhallgattak. Mérőn, különös érzéssel nézegette egymást a két asszonyi teremtés. A szemében mindegyiknek a férfi képe, akiben közösen találkoztak.

— Így tehát ő — gondolták és nem volt lelékeljenlétük eltitkolni, amit éreznek.

Kicsi restelkedés egymás előtt, tul azon kis ösztönös gyűlölködés, valami szájalom és valami olyan rokon érzés féle. Akármí, de nem voltak idegeknek. A láthatatlan kapocs húzta és taszította őket.

— Parancsoljon! — Anna még csak most adta közelebb az egyik székét.

Marjussza leült és körülnézett. És még egyszer a leányra, bírálóan, kutatón.

Halkan sóhajtott. Ejl és ha ő akkor nem adja oda magát lépcsőnek, derekának, hol volna akkor mostan Füzessy Tamás?

Mire is kevélykedik úgy ez a lány?

Pedig az nem is kevélykedett. Belülről reszkette és alázatos szívvél tiltotta a gyermeket a pamlag sarkába. Játékot adott neki és csak a kezét csókolta meg titokban. Jöttment a szobában nyugtalanul és azon tűnődött, behívja-e az anyját is? Majd később, — határozta el, előbb megvárja, mi lesz ebből?

Marjussza a mellére bicsaklott fejfelé ült. Amikor idejött, utközben elképzelte magának a mozdulatot és a színpadias, nagy szavakat, ahogyan majd rábizza fiát. Odaadja neki — és odamond neki. Fennhéjázó lesz, lenézi majd a leányt, kicsit megkínózza. Nem is kicsit, talán nagyon is. Egyszer gyűlölte, egyszer sajnálta, úgy, amint azon az estén, amikor tárgyilagosan tudta bíráltni őt is, önmagát is és mindenekelőtt Tamást. Még izzott — és égett — sajgott belülről. Még benne forgott a szenvedélyek sorában, őh, még messze volt a megbocsátástól és a csendes fejszóválástól. A haja barna volt még és forró a vére. A szíve lázasan vert a férfi közelében, a szája mohón akarta még a csókot. Még tudója volt az ölelés ízének, meg nem hűtötte, hanem szította a csók.

Amikor jött a leányhoz, efféle szelek kergették. Azt hitte könnyű lesz.

Egyszer, gyermekkorában lekísérte a cselédcélynőt a ház végébe. Ott akarták levágni a sárgatollas tyukot. Ment a leánnyal és közben mindenféleképp beszélték. A tyukot a leány vitte és ő egész uton nem is gondolt rá, hogy le akarják vágni.

(Folyt. köv.)

Kiadó: „Brassói Lapok” nyomdája.

Nyomatványok, üzleti könyvek, átirókönyvek, másolókönyvek, indigópapír viola és kék ugyszintén szénpapírok, üzleti és irodai levélpapírok, borítékok, író-, másoló- és színesztinták, bélyegzőfesté-

kek, tusok, ironok, gummik és

tollak, irodai felszerelések, tin-

tatartók, itatós deszkák, külön-

böző vonalzők, levélrendező

és iratmappák, írógépek, gép-

szallagok minden nagyságban,

különböző minőségekben

kaphatók

a legjutányosabb árak mellett

Grünfeld Vilmos és Társai

könyv-, papír- és írószerekkereskedésében **Brassó, Kapu-u. 64.**

Brassó város gyáruti kaszárnya és a vásártér közötti mintegy

60 darab építkezésre megfelelő, szabályos szép telkek eladó!

260 m²-től 1000 m² területű darabokban, jutányos árban

Az építkezéshez szükséges kavics és homok ottan található, mi által a vevőnek a telek vétele teljesen megtérül.

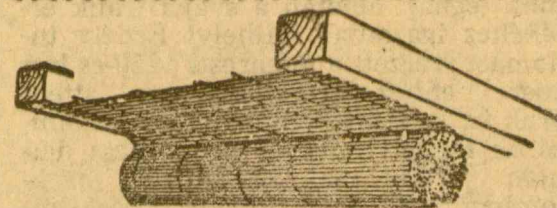
Előjegyzéseket elfogad és bővebb felvilágosítás nyerhető:

Albertffy Sándor, Brassó, Kórház-ucca 62. szám alatt.

9846

Egészséges tengerit

kocsiutakban legelősebb napi áron ajánl azonnali szállítást. Csakis viszonteladókknak és gyárosoknak. **SZENDE JÁNOS Brassó, Árvaház-ucca 3. szám. — TELEFON: 112.**

A Bacula-mennyezet

(deszkaszalozás nélküli) hasonló jó minőségben sokkal olcsóbb, mint a nádazott mennyezet.

BACULA-mű

Ganzert & May Brassó

BOLONYA, Jancsi-sor 3. Telefon: 3—66.

Álándó raktár:

Arad: Merle Géza, okl. mérn. Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 44.

Bukarest: M. Askenasy, Bulv. Besarab 143.

Telefon: 26/16.

Braila: I. Axelerat & Comp. Str. Regala — Colț Plevnei. Telefon: 60/1.

Kolozsvár: Szénási I. cal. Mánastur 8. Telefon 3/48. — Nagyszeben: Faipar R. T.

Háromcserefa-ucca. Telefon: 68. — Temesvár: Polgár A. & Társa R. T. III. Bulv. Carol 46. Telefon: 77. — Giurgiu: I. Carnabatu.

Focșani: Gottfried Leibovici. — Medgyes: Wilhelm Oberth, Piața Reg. Ferdinand 7.

9874

BONOL

egyedül biztos hatású szer

lábizzadás ellen.

1 üveg ára használati utasítással 30 Lei.

3 üveg rendelésnél bérmentes szállítás.

SCABOSAN

Kiváló hatású kenőcs bőrvisszettség és ruh ellen.

1 tégely ára 25 Lei, használati utasítással 3 tégely rendelésnél bérmentes szállítás.

Kapható: FISCHER JÁNOS gyógyszerárában, Lugos Bányát.

Hirdessen a Brassói Lapokban.

Nagy választék Omega és Longines órákban!

Osterzeizer H.-nál
Brassó, Buzasor 9. szám

Nyomatott a „Brassói Lapok” nyomdávalatának körforgógépén, Brassóban.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára: 2—10. Vastagabb betűvel 4—10. Legkisebb apróhirdetés 20 lei.

Csak választékosan felszerelt kérdőközlők és a fenti árak mellett bizonyságunknál is teljesebb kiadást nyújtunk, aki aztán pontosan továbbítja kiadást nyújtunk.

Személyszállító autó-vállalat

Jancsó. Telefon 5—30. Brassó Fekete ucca 44. 946

Szabó tanulóknak jó családból való fiút azonnal felveszünk. Schul, Kolostor-ucca 9. 988

Egy új **vízmelegítő** gázkályha laboratóriumban alkalmas eladó. Cim 9852 sz. alatt a kiadóban 985

Keresünk német nyelvet bíró **irodakís**

as-zónyi. Steaua Romániei, Buzasor 9/II. Jelenlegi d. e. 9—1 985

Szakácsnő kerestetik uriházhoz kovási nára, jöfizes mellett azonnali belépésre. Felvilágosítást nyújt: Fürst István fűrésztelepe, Kovászna vagy Dr. Fraetsches ügyvéd, Brassó. Buzasor 17. 985

Lakásában pontosan járó órát akar, nézz meg az utonnan megnyitott órák és ékszerész üzletet, Hirsch-ucca 17 szám. Gantz József. 986

Bejárónő takarításhoz felvétele. Cim a kiadóban.

Bordás-csövek (fűtőcsövek) megvételre keres. Halpert, Arad, Str. M. Szeabola (Hajó-u.) 30. 987

Külföldi háztelkek sürgősen eladók. Előadók: Kút-u. 95. és Erzsébet-u. 5 sz. 987

Eladó egy ház, mely áll 8 szobából. Căcov de Mijloc No. 6 Moldovan Juon. 987

Egy **hat üveges sörítőtő** gép eladó. Csón eladó Tóth, Kereszt u. 12. 987

Nagy gardasági ház 3 nagy szoba, konyha, 1 nagy kamara, 2 pince, 1 nagy istálló. 2 udvar és összes melléképítményekkel. Hosszabb időre 1924. Október 1-től kezdve azonnal kiadó. Cim 9873 sz. alatt a kiadóban.

Ipari vállalat vidékre keres géplakatos és teher autókhoz két szöfört azonnali belépésre. Ajánlatok Feyer szállító címére. (Brassó, Kapu-u. 34.) küldendők. 987

5 H. P. gőzcseplő garnitúra teljesen kijavított. új szíjzattal elutazás miatt sürgősen eladó. Értekezni csak vasárnap, Bácsfalu 425. sz. 987

2 szoba konyha butorral együtt eladó. Cim Gromes-u. 1/a. hátul az udvarban az emeleten. 987

Kiadó raktár, eladó régi téglák, ajtók, ablakok, cserefa lépcső és padlás lépcső. Brassó, Rózsa u. 2. 986

Műszaki, kereskedelmi, gazdasági, vasutárgyú fordításokat elvállal, géprassal kiállít, közjegyzői hitelesítéseket megszerz: ifj. Niemand Vilmos, Braşov, Weisz Mihály-ucca 2. I. em. 985

Ügyes elarusító leány azonnali belépésre kerestetik. Román, magyar és német nyelv kötelező. Benkő könyvkereskedő, Brassó 987

Jókarban levő kerékpár eladó. Cim: Váro-ucca 11. Brassó. 987

169—924. tan. szám.

HIRDETMÉNY.

Folyó évi augusztus hó 1-én, délelőtt 10 órakor alulírt erdőgondnokság irodájában, (Brassó, Ötvös-ucca 5. szám alatt) írásbeli ajánlatok után tövön el fog adatni körülbelül 2100⁰ fenyőfa a Brassó város városi erdőpágyájának Felső Valea cu apă nevű erdőrészből.

Kiküldési ár m²-ként tövön 250—Lei. Bónatpénz gyanánt leteendő az írásbeli ajánlatok kinyitása előtt 50.000—Lei.

Az árverés csak zárt pecsételt írásbeli ajánlatok után történik.

A közelebbi eladási feltételek alulírt erdőgondnokságnál betekinthezők.

Brassó, 1924. július hó 1-én.

Brassó város városi-tömősi erdőgondnoksága.

9868

HIRDETMÉNY.

Folyó évi augusztus hó 10-én, délelőtt 10 órakor a brassó városi erdőhivatalban tartandó írásbeli versenytárgyalás után el lesz adva 2000 m² öl bükkhasábfá, mely a Zernesti fafelőgő gerbnél fekszik.

Ajánlattevők kötelesek, hogy a lepecsételt borítékba zárt bélyegzett ajánlatukkal együtt 20.000—Lei bónatpénzt készpénzben vagy ériékpapírban letegyenek.

A közelebbi feltételek úgy a városi erdőhivatalban Brassóban valamint a városi erdőgondnokságnál Zernesten a hivatalos órák alatt betekinthezők.

Brassó, 1924. július hó 1-én.

9869

A városi erdőhivatal.

Hirdetmény.

A brassói ág. hitv. ev. egyházközség írásbeli versenytárgyalás után tövön eladja a Predeal nevű vasuti állomás közvetlen közelében levő erdejének összes fatömegét.

A megejtett becslés eredménye: 600 köbméter fenyőfa (körülbelül 0,6 jegenyefa, 0,4 lucfenyő) és 700 bükkfa.

Kiküldési ár 280.000 Lei. Bónatpénz 28.000 Lei.

A versenytárgyalás megtartatik f. évi július hó 12-én délelőtt 10 órakor Brassóban, Honterus-udvar 2. hsz., mely határidőig ugyanott az írásbeli ajánlatok az illető vádiummal ellátva zárt borítékban benyújtandók.

A közelebbi feltételek betekinthezők az egyház gazdasági hivatalában Brassó, Honterus-udvar 2. hsz., a hivatalos órák alatt.

Brassó, 1924. június hó 17-én.

Az ág. hitv. ev. egyházközség Presbíteriuma.

9887

CORDATIC

A LEGKITÜNÖBB AUTÓPNEU.

„Rador” No. 2052

Dr. RÁCZ

szanatórium és gyógyfürdő-intézet

NAGYVÁRAD, STR. PR. CAROL 7.

Vízgyógykurák, szénsavas-, villany-, hő-, fényfürdők, beléző gyógymódok, idegesek, gyengeségi állapotok, fejt-, szív-, gyomor-, bél-, vese- stb. betegségek gyógyítása. — Hízó-, fogyókurák.

SZOBÁK PENZIÓVAL!

KERESKEDŐSEGÉD

a fűszer és delikatess szakmából, aki egyuttal kirakatrendező is, állást találhat jul. 1-re **GALGON GYULA** cégnél, **TIMIŞOARA, Belváros.**